

Καλή Εκπαιδευτική Πολιτική=Αποτέλεσμα Καλών Ερευνητικών Στοιχείων;

Ό,τι μπορεί να μετρηθεί δεν σημαίνει απαραίτητα ότι μετράει. Ό,τι μετράει, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι μπορεί να μετρηθεί-Άλμπερτ Αϊνστάιν

Τις τελευταίες δεκαετίες στο δημόσιο τομέα, υπήρξε μια έντονη στροφή προς τη χάραξη πολιτικής βάσει στοιχείων. Λίγοι είναι σήμερα οι φορείς χάραξης πολιτικής στην εκπαίδευση που θα τολμούσαν να εισαγάγουν μια μεταρρύθμιση που δεν υποστηρίζεται από δεδομένα και ερευνητικά στοιχεία. Αλλά ποια είναι η φύση των αποδεικτικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται, και πόσο μπορούμε να βασιζόμαστε σε αυτά για τη δημιουργία μιας καλύτερης πολιτικής;

Η θεωρία της Νέας Δημόσιας Διοίκησης (ΝΔΔ), φέρνοντας πρακτικές από τον ιδιωτικό επιχειρηματικό τομέα στο δημόσιο τομέα, ήταν το κλειδί για την ανάπτυξη της πολιτικής βάσει αποδεικτικών στοιχείων. Αντί για γραφειοκρατικές και συγκεντρωτικές λήψεις αποφάσεων, η ΝΔΔ υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις που αφορούν τις δημόσιες υπηρεσίες, λαμβάνονται καλύτερα από επαγγελματίες διευθυντές που βρίσκονται όσο το δυνατό πιο κοντά στους πολίτες. Ο ρόλος του κεντρικού επιπέδου είναι στη συνέχεια να οικοδομήσει συστήματα λογοδοσίας – μετρώντας τις επιδόσεις και τη διασφάλιση της ποιότητας - και να υποστηρίξει τον ανταγωνισμό μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών για μείωση του κόστους και αναβάθμιση της ποιότητας.

Σε διεθνές επίπεδο, η μέτρηση και η σύγκριση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης έχει αναπτυχθεί πλέον με επιτυχία από τον ΟΟΣΑ και την IEA, μέσω γνωστών ερευνών όπως η PISA (τεστς για άτομα ηλικίας 15 ετών), η TIMSS (2^α γυμνασίου), και η PIAAC (δεξιότητες ενηλίκων). Οι έρευνες αυτές μετρούν την επίτευξη των μαθητών σε βασικούς τομείς, και έχουν χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συστημάτων, αναδεικνύοντας συγκριτικά πλεονεκτήματα και αδυναμίες. Ο σκοπός είναι να προσελκύσουν τα κράτη μέλη - ιδιαίτερα αυτά με χαμηλές επιδόσεις – να εφαρμόσουν εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που λαμβάνουν υπόψη την εμπειρία χωρών με καλύτερες επιδόσεις.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι έρευνες αυτές είχαν θετικές επιπτώσεις στην εκπαιδευτική τράπεζα συζήτησης. Οι συζητήσεις που υποστηρίζονται από πληροφορίες έχουν γίνει πιο επιστημονικές, και λιγότερο βασισμένες σε προσωπικές πεποιθήσεις. Τα τεστς έχουν επίσης πάρει θέση στο προσκήνιο εθνικών συζητήσεων. Η πρόσφατη έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ σχετικά με τα εθνικά τεστς

στις γλώσσες, καθώς και η έκθεση του 2009 σχετικά με τη χρήση εθνικών εξετάσεων γενικότερα, ενισχύουν την τάση ότι τα εθνικά τεστ έχουν αυξηθεί δραματικά από τα τέλη της δεκαετίας του 1990.

Ωστόσο, έχουν βελτιωθεί οι πολιτικές εκπαίδευσης; Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχουν βελτιωθεί κατά κάποιο τρόπο, αφού οι δράσεις πολιτικής μπορούν να αξιολογηθούν μέσω ανάλυσης πιθανών ποσοτικών επιπτώσεων. Υπήρξαν ωστόσο και ανεπιθύμητες παρενέργειες.

Ένα καλό παράδειγμα είναι αυτό των ξένων γλωσσών, όπου, από το 2000, υπήρξε μια έκρηξη στα τεστ. Ενώ οι περισσότερες χώρες υπογραμμίζουν ότι όλες οι αρμοδιότητες (γραφή, ανάγνωση, ακρόαση και ομιλία) είναι ίσης σημασίας, η αξιολόγηση της ομιλίας θέτει συγκεκριμένες προκλήσεις. Ως εκ τούτου, στα εθνικά τεστ, η ομιλία είναι γενικά η λιγότερο αξιολογημένη αρμοδιότητα. Και έτσι λοιπόν, εάν μια πολιτική χαράσσεται από τα αποτελέσματα αυτών των τεστ, ο κίνδυνος είναι ότι οι αρμοδιότητες της επικοινωνίας μπορεί να αγνοηθούν.

Παρόμοια προβλήματα, όπου η διδακτική ύλη επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από το τι θα εξετασθεί (γνωστό ως το φαινόμενο washback), προκύπτουν και σε άλλους τομείς μαθημάτων. Υπάρχει κίνδυνος η διδασκαλία να εστιάζεται περισσότερο στο να βοηθήσει τους μαθητές να περάσουν τις εξετάσεις τους. Μια άλλη πιθανή παρενέργεια είναι ότι οι μαθητές επικεντρώνονται περισσότερο στις ατομικές τους επιδόσεις, γίνονται πιο ανταγωνιστικοί, και παραμελούν τη συνεργασία και τη συμβολή στην ομαδική επιτυχία.

Η διεθνής έρευνα Διδασκαλίας και Μάθησης (TALIS) του ΟΟΣΑ φαίνεται να υποστηρίζει τα πιο πάνω. Οι εκπαιδευτικοί σε χώρες που έχουν καλές επιδόσεις στην PISA (όπως η Φινλανδία, η Κορέα, η Σιγκαπούρη, η Πολωνία και το Βέλγιο (Φλάνδρα)), δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν ενεργές πρακτικές διδασκαλίας λιγότερο συχνά από εκπαιδευτικούς σε άλλες χώρες. Οι μαθητές εργάζονται λιγότερο σε μικρές ομάδες, λιγότερο σε έργα που διαρκούν περισσότερο από μία εβδομάδα και λιγότερο στις ΤΠΕ για έργα και εργασίες της τάξης.

Ίσως λοιπόν ορισμένες μορφές αξιολόγησης να τοποθετούν τη σχολική εκπαίδευση σε ζουρλομανδύα; Μήπως ικανότητες, όπως η ενεργός πολιτότητα, η επικοινωνία, η συνεργασία και η επιχειρηματικότητα, δεν αναπτύχθηκαν επαρκώς, επειδή είναι πάρα πολύ δύσκολο να εξετασθούν; Ή μήπως πιέζονται από άλλα θέματα του αναλυτικού προγράμματος, όπου οι ικανότητες μετριοούνται πιο εύκολα;

Η έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ σχετικά με την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα δείχνει ακριβώς αυτό. Ενώ υπάρχει ευρεία αναγνώριση ότι η επιχειρηματικότητα αποτελεί ουσιώδη αρμοδιότητα στο σημερινό οικονομικό πλαίσιο, οι χώρες αναφέρουν δυσκολίες σε επίπεδο σχολείου στον καθορισμό των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τη δημιουργία συστημάτων αξιολόγησης.

Πρόσφατα, ωστόσο, ορισμένες χώρες έχουν αναλάβει δράση μέσω μια διαφορετικής προσέγγισης. Η Φινλανδία, παρά το γεγονός ότι έχει μια από τις καλύτερες επιδόσεις στην PISA, αποφάσισε να αναδιαμορφώσει ολόκληρο το σύστημα υποχρεωτικής εκπαίδευσης, συνειδητοποιώντας ότι τα μαθηματικά, η ανάγνωση και η επιστήμη δεν αρκούν σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο. Οι σχεδιαστές των αναλυτικών

προγραμμάτων θέλουν όλα τα παιδιά να ανακαλύψουν ξανά τη χαρά της μάθησης, να αναπτύξουν ενεργό ρόλο σε αυτή, και να συνεργαστούν για κάποιο έργο μέσα σε θετικό σχολικό κλίμα.

Ίσως είναι καιρός να εξετάσουμε αν η έκρηξη των τεστς αξιολόγησης ως βάση για ποσοτική χάραξη πολιτικής βάσει αποδεικτικών στοιχείων και λογοδοσίας έρχεται σε υπερβολικά υψηλό κόστος. Καθώς δημιουργούμε όλο και περισσότερα εκπαιδευτικά δεδομένα, ξεχνούμε μήπως πως ό,τι μετράει δεν μπορεί να μετρηθεί; Τα τεστς, οι δείκτες και τα συστήματα παρακολούθησης δεν πρέπει να στερούν τη χαρά της μάθησης. Η ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της καινοτόμας ικανότητας μαθητών και δασκάλων είναι απαραίτητη, αν θέλουμε να είμαστε προετοιμασμένοι για τις αυριανές κοινωνικές προκλήσεις.

Συγγραφείς: Lars Jakobsen και David Crosier

Μετάφραση στα Ελληνικά: Εθνική Μονάδα ΕΥΡΥΔΙΚΗ